
INFORMATIKA PRIVREDA PRAVO

**DODATAK PRIVREDNO PRAVNOM PRIRUČNIKU
U SARADNJI SA EI BULL HN**

**Urednik dr Stevan Lilić
Beograd ● Izlazi tromesečno**

ZAŠTITA MIKROČIPOVA PRIMJENOM PRAVA INTELEKTUALNE SVOJINE

Mr Vladislav R. Popović

**NEKE OPŠTE KARAKTERISTIKE INFORMACIONIH SISTEMA DRUŠTVENO-
-POLITIČKIH ZAJEDNICA**

Marija Đermanović

KAKO RAČUNAR MOŽE POMOĆI PRAVNIKU

Mr Ljubiša Stanojević

JURIMETRIJA

Dr Stevan Lilić

ZAKONODAVSTVO I SUDSKA PRAKSA

REČNIK INFORMATIČKIH IZRAZA

Broj 2

PROLEĆE 1990.

NOVI PROPISI — INFORMATIKA U UPRAVI

a) Informatizacija kancelarijskog poslovanja

Najnovijim saveznim propisima utvrđena je mogućnost primene informatike u radu i kancelarijskom poslovanju saveznih organa uprave i saveznih organizacija i utvrđena je odgovornost institucija za njeno ostvarivanje.

„Uredbom o kancelarijskom poslovanju saveznih organa uprave i saveznih organizacija”, Službeni list SFRJ br. 34/89, kojom je stavljena van snage ranija „Uredba o kancelarijskom poslovanju saveznih organa uprave i saveznih organizacija”, Službeni list SFRJ br. 51/73, odnosno „Uredba o vođenju evidencija o upravnom postupku u saveznim organima uprave i saveznim organizacijama, kao i u samoupravnim organizacijama i zajednicama kojima je saveznim zakonom povereno javno ovlašćenje da rešavaju u pojedinačnim upravnim stvarima”, Službeni list SFRJ br. 70/80, **na izričit način uvedena je mogućnost primene automatizacije u radu i kancelarijskom poslovanju ovih organa i organizacija.**

„Kancelarijsko poslovanje obuhvata: primanje i pregledanje pošte, signiranje, zavođenje akata, dostavljanje akata u radu, administrativno-tehničko obrađivanje akata, otpremanje pošte, razvođenje akata i predmeta, čuvanje arhivskih predmeta, izlučivanje bezvrednog registraturnog materijala i predaja arhivske građe Arhivu Jugoslavije (čl. 2)

U kancelarijskom poslovanju **može se koristiti i automatska, odnosno mikrografska obrada podataka**, ako su za to stvoreni potrebni uslovi u skladu sa odredbama ove Uredbe (čl. 22)

O unapređenju kancelarijskog poslovanja u saveznim organima uprave i saveznim organizacijama staraju se Arhiv Jugoslavije i Savezni sekretarijat za pravosuđe i upravu, **a za tehničko-tehnološku modernizaciju tog poslovanja u navedenim organima i organizacijama — Savezni zavod za unapređenje uprave.**” (čl. 23).

S. L.

b) Izrada projekata informacionih sistema organa uprave

Najnovijim republičkim propisima (SR Srbija), utvrđene su osnove za izradu i usvajanje projekata informacionih sistema opštinskih i republičkih organa uprave.

„Uputstvom za izradu i usvajanje projekata informacionih sistema organa uprave” (Službeni glasnik SR Srbije, br. 49/89), utvrđene su aktivnosti na razvoju informacionih sistema, od pokretanja inicijative za unapređenje, odnosno izgradnju informacionog sistema od puštanja projektnih rešenja u operativni rad, kao i postupak usvajanja projekata informacionih sistema. Uputstvo se odnosi na sve republičke i opštinske organe uprave, a njegovu primenu prati Republički zavod za javnu upravu.

„Aktivnosti na razvoju informacionog sistema organizuju se u okviru projektnih celina: preliminarna studija o razvoju informacionog sistema, idejni projekat informacionog sistema, glavni projekat informacionog sistema i izvođački projekat i uvođenje informacionog sistema.” (tačka 2)

a) **Preliminarna studija** o razvoju informacionog sistema, služi kao osnova za odlučivanje o razvoju, odnosno planiranju razvoja informacionog sistema i, između ostalog, sadrži:

- projektni zahtev sa precizno definisanim ciljevima, zadacima i obuhvatom informacionog sistema,
- spisak korisnika sistema,
- snimak i analizu postojećeg stanja;
- dekompoziciju sistema na podsisteme;
- specifikaciju finansijskih, kadrovskih, tehničkih organizacionih i drugih zahteva;
- plan izrade projekta informacionog sistema i dr.

b) **Idejni projekt** informacionog sistema obuhvata tzv. logičko modeliranje sistema u skladu sa zahtevima iz preliminarne studije i, između ostalog, sadrži:

- diagram toka podataka u sistemu;
- model logičke organizacije podataka;
- rečnik podataka;
- procenu preduslova za rad sistema (tip računara, vrsta softvera, profil kadrova, obavezni propisi i sl.);
- procenu funkcionalnih, ekonomskih, organizacionih i drugih efekata sistema;
- operativni plan realizacije i dr.

c) **Glavni projekt** informacionog sistema obuhvata pretvaranje idejnog projekta, tj. logičkog modela u realni, fizički sistem i njegovo prilagođavanje kontrolnim uslovima rada i, između ostalog, sadrži:

- dekomponovanje logičkog modela procesa u podsisteme jedinstvenih celina postupanja;
- razradu detalja svake jedinstvene celine ponaosob;
- izradu fizičkog modela baza podataka;
- izradu programske dokumentacije;
- izradu uputstava za rad;
- utvrđivanje postupka prelaska sa starog na nov sistem i dr.

d) **Izvođački projekt i uvođenje** informacionog sistema obuhvata testiranje, uvođenje i uhodavanje informacionog sistema do neposrednog puštanja u operativni rad i, između ostalog, sadrži:

- utvrđivanje svih aktivnosti i operativni plan realizacije sistema;
- testiranje programa, opreme, delova sistema, kao i sistema kao celine;
- formiranje datoteka, odnosno baza podataka;
- obuka kadrova;
- **evaluacija novog sistema;**
- primopredaja i puštanje sistema u rad;
- praćenje rada informacionog sistema i dr.

S. L.

SUDSKA PRAKSA

Autorsko pravo i računari: spor oko poboljšanja računarskog programa (slučaj „Midway Mfg. Co. protiv Strohn et alia”)

„Da li stvaralačka grupa preduzetnika može da poboljša računarski program za popularnu video igru na automatima i da to poboljšanje proda vlasnicima automata?” — bilo je pitanje o kome je morao da odluči Savezni okružni sud sa sedištem u Čikagu. Spor tužioca, kompanija „Midway Mfg. Co.” (Midway Manufacturing Company) protiv tuženog, preduzeća „Strohn i ostali” (Strohn et alia), imao je za predmet autorsko pravo na računarskom programu kompanije „Midway” za „PAC—MAN” video igru na automatima. Ovaj spor je pokrenuo pitanje da li neko može da proda poboljšanje tuđeg računarskog programa koji je zaštićen autorskim pravom.

„Midway” je prodavala „PAC—MAN” video igre direktno vlasnicima automata za oko 2.500 dolara. Vlasnici su, dalje, ostvarili profit na ovim mašinama naplaćujući 25 centi po igri. Mašine su pripadale vlasnicima, a ne kompaniji „Midway”. Do kraja 1981. godine, „Midway” je prodao više od 96.000 „PAC—MAN” igara vlasnicima automata i, prema proceni kompanije „Midway”, vlasnici su ubrali više od 5 miliona dolara u kovanicama od 25 centi.

Zbog velike popularnosti igre, među igračima „PAC—MAN-a” razvio se fenomen, koji su igrači nazvali „šematska igra”, pri čemu su neki „eksperti” za ovu igru mogli dugo da igraju ubacivši samo jedan novčić od 25 centi. Pored ovog problema šematske igre, mnogi su izgubili interes za ovu igru, jer su smatrali da su je savladali, pa su prestali da je igraju, okrenuvši se novim igrama. Oba ova faktora dovela su do smanjenja dobiti vlasnika igara, usled čega je nastala potreba za poboljšanjem igre koja bi izazivalaiskusne igrače.

Grupa preduzetnika, tj. tuženo preduzeće „Strohn”, odlučila je da zadovolji ovu potrebu, tako što je razvilo poboljšani računarski program koji je učinio igru „PAC—MAN” težom i izazovnijom. Namera tuženog bila je da prodaju poboljšani program postojećim vlasnicima igre „PAC—MAN”. Program bi bio dostavljen u obliku stalne memorije (tj. ROM — Read Only Memory), a vlasnicima bi bila data uputstva kako da uklone šest originalnih ROM memorija koje su dostavljene zajedno sa mašinama, odnosno da ih za-

INFORMATIKA PRIVREDA PRAVO

**DODATAK PRIVREDNO PRAVNOM PRIRUČNIKU
U SARADNJI SA EI BULL HN**

**Urednik dr Stevan Lilić
Beograd • Izlazi tromesečno**

Broj 1

Z I M A 1990.